

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2001 vp

Hallituksen esitys laeiksi ympäristönsuojelulain ja rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä toukokuuta 2001 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi ympäristönsuojelulain ja rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 76/2001 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Mika Seppälä ja ylitarkastaja Else Peuranen, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Eija Siitari-Vanne, oikeusministeriö

- neuvotteleva virkamies Seppo Oikarinen, kauppa- ja teollisuusministeriö
- diplomi-insinööri Eliisa Irpola, Suomen ympäristökeskus SYKE
- johtaja Heikki Salonen, Turvatekniikan keskus
- osastopäällikkö Jukka Luokkamäki, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- insinööri Tapio Karvinen, Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry
- toiminnanjohtaja Markku Asikainen ja diplomi-insinööri Pertti Hakala, Suomen Kylmäyhdistys ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys

Esitys koskee otsonikerrosta heikentävistä aineista vuonna 2000 annetun EU:n asetuksen edellyttämiä kansallisia lainsäädäntötoimia. Ympäristönsuojelulakia muutettaisiin siten, että viittaukset kumottuun otsonikerrosta heikentävistä aineista vuonna 1994 annettuun EU:n asetukseen muutetaan viittaukseksi uuteen asetukseen. Asetuksen mukaiseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi määriteltäisiin Suomen ympäristökeskus. Lakiin lisättäisiin säännös kylmäaineita tai liuottimia sisältävien laitteiden ja sammutus- ja torjuntalaitteiden huoltohenkilökunnan pätevyydestä sekä täytän-

töönpanoa täsmentävä asetuksenantovaltuus. Säännös koskisi osin myös fluorihiihivetyä sisältävien kylmälaitteiden huoltoa. Lisäksi täsmennettäisiin ympäristönsuojelulain säännöksiä hallintopakosta ja valvontaviranomaisista. Ympäristönsuojelulain rangaistussäännöksessä sekä ympäristön turmelemista koskevassa rikoslain säännöksessä viitattaisiin uuteen asetukseen.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Ehdotetut ympäristönsuojelulain 108 a §:n 1 ja 2 momentti esitetään kuitenkin saatettavaksi voimaan erikseen asetuksella.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

*Perustelut**Lainsäädännön puollettavuus*

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettuja lainmuutoksia tarpeellisina. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä eräin pienehköin tarkistuksin.

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Valiokunta ehdottaa 87 §:n 3 momenttia täsmennettäväksi niin, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivalta määrätä laitteen käyttökielto rajautuu selkeästi vain yksittäistapauksiin. Hallituksen esittämässä muodossa säännös jättää epäselväksi, voiko kunnan ympäristönsuojeluviranomainen määrätä myös laitteen yleisen käyttökiellon. Tämä ei ole pykälän perustelujen mukaan tarkoitus.

Ympäristönsuojelulain 108 a §:n 2 momentissa säädetään toiminnanharjoittajan velvollisuudesta tehdä valvontaa varten ilmoitus turvatekniikan keskukselle vastuuhenkilön ja hänen alaisuudessaan toimivan pätevydestä. Valiokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena, että turvatekniikan keskukselle ilmoitetaan myös vastuuhenkilön alaisuudessa toimivat. Kaikkien alaisten rekisteröiminen loisi valvontaan liian raskaan viranomaisenmenettelyn. Saadun selvityksen mukaan valvonnan kannalta on riittävää, että ilmoitus tehdään vastuuhenkilöstä ja että vastuuhenkilö puolestaan on selvillä alaistensa pätevydestä, mistä voidaan tarvittaessa antaa selvitys.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa, että 2 momentista poistetaan ilmoitusvelvollisuus alaisten osalta ja että 3 momentin 4 koh-

taan otetaan lisäys, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä huoltotoiminnan valvonnasta. Valtuutuksen nojalla voidaan asetuksella säätää pätevyyttä koskevan selvityksen tai muunkin toiminnan lainmukaisuutta koskevan selvityksen antamisesta valvontaviranomaiselle.

Ympäristönsuojelulain voimaantulosäännöksen 2 momenttia valiokunta ehdottaa muutettavaksi siten, että momentissa säädetään suoraan 108 a §:n pätevyysvaatimusten ja ilmoitusvelvollisuuden soveltamisesta vuoden 2002 alusta. Näin vältetään lain asteittainen asetuksella erikseen säädetty voimaantulo.

Lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä valiokunnan huomiota on vielä kiinnitetty siihen, että lain tarkoittamien laitteiden vuositarkastukset olisi tarkoituksenmukaista yhdistää laitteiden vuosihuoltoon. Valiokunta pitää tällaista menettelyä perusteltuna.

Rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttaminen

Valiokunta ehdottaa pykälän 2 kohdasta poistettavaksi sanaparista "yleinen säännös" sanan yleinen. Ympäristönsuojelulain nojalla annettavat säännökset ovat yleisiä säännöksiä. Asiaa ei tarvitse säädöstekstissä erikseen mainita.

Päätösehdotus

Edellä olevan perusteella ympäristövaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 17 §:n 2 momentti ja

muutetaan 22 §:n 2 momentti, 87 §, 116 §:n 2 momentin 3 kohta, sekä
lisätään 20 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 108 a § seuraavasti:

20 ja 22 §
 (Kuten HE)

87 §

Aineita, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskeva kielto- tai velvoittamispäätös

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Suomen ympäristökeskus päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta kiellosta tai velvoittamisesta, kun rikkomus koskee otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta, 108 a §:n mukaisesta velvoitteesta taikka 15 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annettua tai 108 a §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta. *Kiellon käyttöä säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan velvoitteen antaa kuitenkin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.*

108 a §

Otsonikerrosta heikentävien aineiden päästöjen ehkäisemistä koskevat erityiset säännökset

(1 mom. kuten HE)

Huoltotoimintaa tai aineiden käsittelyä harjoittavan toiminnanharjoittajan on nimettävä vastuuhenkilö, jonka tulee olla asianomaisen toiminnanharjoittajan pääasiallisessa palveluksessa. Toiminnanharjoittajalla tulee olla lisäksi asianmukaisen huoltotyön edellyttämät laitteet ja välineet. Toiminnanharjoittajan on tehtävä valvontaa varten ilmoitus turvatekniikan keskukselle vastuuhenkilön (*poist.*) pätevyydestä sekä toiminnan luonteesta ja työvälineistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

(1—3 kohta kuten HE)

4) tässä pykälässä tarkoitettujen laitteiden ja huoltotoiminnan valvonnasta;

(4 mom. kuten HE)

116 §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Tämän lain 108 a §:n 1 ja 2 momentin mukaiset velvoitteet tulevat voimaan vuoden 2002 alusta.

(3 mom. kuten HE)

2.

Laki

Rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 112/2000, seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

(1 kohta kuten HE)

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun (*poist.*) säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momen-

tissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

(3 kohta kuten HE)

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Voimaantulosäännös

(Kuten HE)

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pentti Tiusanen /vas
vpj. Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
jäs. Christina Gestrin /r
Rakel Hiltunen /sd
Susanna Huovinen /sd
Tarja Kautto /sd
Riitta Korhonen /kok

Esko Kurvinen /kok
Kari Kärkkäinen /kd
Jari Leppä /kesk
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Säde Tahvanainen /sd
Pia Viitanen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Salme Kandolin.